

Sygn. akt I ACa 778/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 listopada 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Krzysztof Sobierajski
Sędziowie:	SSA Elżbieta Uznańska SSA Grzegorz Krężolek (spr.)
Protokolant:	sekr.sądowy Marta Matys

po rozpoznaniu w dniu 16 listopada 2016 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa Banku (...) S.A. w W.

przeciwko M. S.

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 5 kwietnia 2016 r. sygn. akt IX GC 926/14

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Krakowie do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego.

SSA Grzegorz Krężolek SSA Krzysztof Sobierajski SSA Elżbieta Uznańska

Sygn. akt : I ACa 778/16.

UZASADNIENIE

Strona powodowa Bank (...) SA w W. , w pozwie skierowanym przeciwko pozwanemu M. S., domagała się zasądzenia kwoty 160 377, 03 złotego oraz obciążenia pozwanego kosztami procesu.

Motywuując zgłoszone żądanie wskazała , że pozwany był członkiem zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...) LTD w K. , w czasie , kiedy wobec spółki powstała wierzytelność banku z tytułu zaciągniętego przez nią kredytu.

Wobec braku jego spłaty, bank wystawił bankowy tytuł wykonawczy, obejmujący nie zaspokojoną należność z tego tytułu , któremu Sąd Rejonowy dlaK., nadał klauzulę wykonalności.

Postępowanie egzekucyjne wszczęte przez stronę powodową na podstawie tego tytułu wykonawczego przeciwko spółce okazało się nieskuteczne albowiem komornik egzekucję wobec niej umorzył, na podstawie art. 824 §1 pkt 3 kpc.

W tych okolicznościach , odpowiedzialnym subsydiarnie za to zobowiązanie spółki jest pozwany, a podstawą tej odpowiedzialności jest norma art 299 §1 kodeksu spółek handlowych.

Sąd Okręgowy w Krakowie , w dniu 10 lutego 2015r , wydał wyrok zaoczny , uwzględniający powództwo.

W sprzeciwie od niego M. S. , kwestionując orzeczenie w całości, domagał się jego uchylecia , oddalenia powództwa , obciążenia strony powodowej kosztami postępowania oraz zawieszenia rygoru natychmiastowej wykonalności.

W swoim stanowisku procesowym pozwany podniósł po pierwsze zarzut nie wykazania przez bank przesłanki bezskuteczności egzekucji prowadzonej przeciwko spółce (...) LTD. Argumentował , że strona powodowa nie wskazała we wniosku egzekucyjnym na wszystkie składniki majątku dłużniczki z którego należało prowadzić egzekucję , w sytuacji gdy mogły one posłużyć do zaspokojenia wierzytelności stwierdzonej tytułem wykonawczym, którym bank dysponował. W jego ocenie to zaniechanie wskazuje , że w istocie zależało mu jedynie na uzyskaniu orzeczenia potwierdzającego , iż postępowanie wykonawcze jest bezskuteczne.

Po wtóre bronił się zarzutem braku związku przyczynowego pomiędzy nie zgłoszeniem w odpowiednim czasie wniosku o upadłość spółki, a możliwością rzeczywistego zaspokojenia wierzytelności stwierdzonej tytułem wykonawczym. W tym zakresie domagał się przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego rewidenta , która miałaby stwierdzić stan finansów spółki , za pomocą której możliwym byłoby wykazanie , że nawet zgłoszenie takiego wniosku w odpowiednim czasie, nie przełożyłoby się na możliwość skutecznej realizacji przez bank swojej pretensji finansowej z tytułu niespłaconego kredytu.

Pozwany podniósł także zarzut przedawnienia roszczenia dochodzonego pozwem.

W toku postępowania rozpoznawczego swoje stanowisko rozszerzył o zarzut braku własnej legitymacji biernej do występowania w sporze , podnosząc , że w dacie kiedy wierzytelność strony powodowej stała się wymagalna on już nie pełnił funkcji członka zarządu spółki , zbywając uprzednio swoje udziały w niej , co wiązało się z ustąpieniem z tego stanowiska.

Wyrokiem z dnia 5 kwietnia 2016r , Sąd Okręgowy w Krakowie :

- uchylił wyrok zaoczny i powództwo oddalił [pkt I] ,

- zasądził od strony powodowej na rzecz pozwanego koszty procesu w kwocie odpowiadającej wynagrodzeniu reprezentującego M. S., profesjonalnego pełnomocnika , ustanowionego z urzędu. [pkt II sentencji wyroku]

W motywach orzeczenia, nie dokonując żadnych ustaleń faktycznych , uznał, w ramach oceny prawnej , iż strona powodowa nie wykazała , że postępowanie egzekucyjne wobec spółki (...) LTD było prowadzone , mając na celu zaspokojenie wierzytelności wynikającej z tytułu do którego bank odwołuje się w postępowaniu.

Formułując taki wniosek, Sąd I instancji stwierdził , że w jego ocenie, egzekucja ta nie została w ogóle wszczęta , wobec faktu , że wniosek egzekucyjny[jego odpis] , przeznaczony dla spółki (...) LTD, komornik niezasadnie pozostawił w aktach ze skutkiem doręczenia dla dłużniczki.

Zatem wobec braku wykazania przez bank jednej z przesłanek od spełnienia której uzależniona jest zasadność powództwa , podlegało ono oddaleniu.

Podstawą rozstrzygnięcia o kosztach postępowania była norma art 98 kpc.

W apelacji od tego orzeczenia strona powodowa, zaskarżając go w całości, domagała się wydania rozstrzygnięcia reformatoryjnego i utrzymania w mocy wyroku zaocznego z dnia 5 kwietnia 2015r oraz obciążenia przeciwnika procesowego kosztami postępowania.

Środek odwoławczy został oparty na następujących zarzutach :

- błędu w ustaleniach faktycznych wobec przyjęcia, że postępowanie egzekucyjne z inicjatywy banku przeciwko spółce (...) LTD, mające na celu zaspokojenie wierzytelności wynikającej z niespłaconego kredytu nie było prowadzone, w sytuacji gdy w rzeczywistości toczyło się i zakończyło umorzeniem, wobec bezskuteczności egzekucji. Wada ta, zdaniem skarżącego, miała polegać także na nie uwzględnieniu treści dokumentu złożonego przez bank - odpisu zupełnego z rejestru przedsiębiorców KRS, dotyczącego spółki - dłużnika z którego wynikało, że także inne postępowania egzekucyjne wobec niej były nieskuteczne,

- naruszenia prawa procesowego, w sposób mający istotny wpływ na wynik sprawy, a to art. 136 kpc, art. 802 i 805 kpc oraz art. 133 §2 a kpc, wobec wyrażenia nietrafnej oceny, iż egzekucja przeciwko (...) LTD w K. nie była prowadzona,

- naruszenia prawa materialnego, jako następstwa wadliwego zastosowania art 299 §1 k.s.h. w zw z art. 824 §1 pkt 3 kpc poprzez sformułowanie przez Sąd I instancji niepoprawnego wniosku prawnego, iż bank nie zdołał wykazać przesłanek odpowiedzialności członka zarządu spółki z o. o., tych, które w takim sporze obciążają niezaspokojonego jej wierzyciela.

W motywach apelacji strona pozwana, powtarzając argumenty, które podnosiła przed Sądem I instancji, w odniesieniu do bezskuteczności egzekucji, ponadto w sposób szczególny akcentowała niezasadność stanowiska Sądu I instancji, uznającego, że postępowanie egzekucyjne w ogóle nie było prowadzone, w tym poddała krytyce pogląd Sądu o przyczynach sformułowania oceny, iż o tym postępowaniu spółka nie została zawiadomiona.

Wskazywała także, że pozwany nie zdołał wykazać w postępowaniu, iż spółka miała majątek pozwalający na zaspokojenie wierzytelności stwierdzonej realizowanym przez bank tytułem wykonawczym.

Odpowiadając na apelację pozwany domagał się jej oddalenia jako pozbawionej usprawiedliwionych podstaw oraz obciążenia strony pozwanej kosztami postępowania apelacyjnego.

Rozpoznając apelację, Sąd Apelacyjny rozważył :

Orzeczenie Sądu Okręgowego podlega uchyleniu albowiem wobec braku poczynienia jakiegokolwiek ustaleń faktycznych, ocena prawna roszczenia strony powodowej jest instancyjnie nieweryfikowalna, a przede wszystkim, konieczność wydania rozstrzygnięcia kasatoryjnego przez Sąd II instancji jest konsekwencją tego, iż Sąd Okręgowy dokonując takiej jego oceny, nie rozpoznał istoty sprawy, w rozumieniu art. 385 §4 kpc.

Treść uzasadnienia wyroku Sądu I instancji przekonuje, że Sąd, mimo, co wynika z akt sprawy, prowadził postępowanie dowodowe, nie dokonał w motywach weryfikowanego instancyjnie orzeczenia jakiegokolwiek ustaleń faktycznych ani oceny zgromadzonych w sprawie dowodów.

Treść ta dowodzi, iż motywy te skupiają się wyłącznie na jednym zagadnieniu, a mianowicie nieoprawności [zdaniem Sądu] sposobu postępowania komornika prowadzącego postępowanie egzekucyjne sygn. akt : Km 700/11 z wniosku strony powodowej przeciwko spółce (...) LTD w K., której prezesem zarządu był pozwany, a które miało doprowadzić do zaspokojenia wierzytelności banku stwierdzonej bankowym tytułem egzekucyjnym, któremu Sąd nadał klauzulę wykonalności.

Uznając, że komornik nietrafnie pozostawił odpis wniosku egzekucyjnego przeznaczony dla spółki - dłużnika, w aktach ze skutkiem doręczenia, Sąd Okręgowy ocenił, iż postępowanie egzekucyjne przeciwko niej w ogóle nie było prowadzone. Tym samym strona powodowa nie wykazała jednej z normatywnych przesłanek odpowiedzialności

pozwanego jako członka jej zarządu , wymienionych w przepisie art. 299 §1 k. s. h. A skoro tak to powództwo , jako niezasadne, musiało podlegać oddaleniu.

W formie uwagi czynionej na marginesie dalszych rozważań , nie jest to bowiem zasadnicza kwestia , która decyduje o wydaniu rozstrzygnięcia kasatoryjnego, Sąd II instancji zauważa , że konstatacja faktyczna , będąca podstawa takiej oceny Sądu prawnej jest błędna i zupełnie nie daje się zweryfikować , wobec faktu , że akta komornicze nie zostały dołączone jako związkowe i były prowadzone dowody z dokumentów zgromadzonych w nich. Wobec tego i nie wiadomo na jakiej podstawie Sąd Okręgowy uznał , że organ egzekucyjny tak właśnie postąpił. /por k. 171 akt /

Dokonując takiej konstatacji Sąd zupełnie nie zwrócił uwagi , że przeczy poprawności oceny dokonanej przezeń treść dokumentu urzędowego jakim jest odpis orzeczenia komornika przy Sądzie Rejonowym dla K.- G. G. , która prowadziła postępowanie w sprawie Km 700/11/por. k. 14 akt / . Wynika z niego , że postępowanie to toczyło się i uległo umorzeniu na podstawie art. 824 §1 pkt 3 kpc. Jako dokument urzędowy orzeczenie to objęte jest domniemaniem prawdziwości z art. 244 §1 kpc , którego podstawa faktyczna w ramach postępowania rozpoznawczego nie została obalona , co więcej żadna ze stron, w tym pozwany, nie zmierzał do takiego podważenia.

Tym samym, już tylko z tej przyczyny, ocena prawna Sądu Okręgowego, oparta na takim ustaleniu , jest całkowicie nietrafna.

Przechodząc do zasadniczej części rozważań stwierdzić trzeba , że Sąd I instancji nie tylko nie poczynił w sprawie jakichkolwiek ustaleń faktycznych ale także nie dokonał także oceny zgromadzonych w sprawie dowodów, większości z nich [poza dowodem z opinii biegłego , który ostatecznie nie został przeprowadzony z przyczyn , które także nie zostały w uzasadnieniu wyroku podane , oraz dowodem z przesłuchania pozwanego] , nawet formalnie nie dopuszczając i nie przeprowadzając.

W ramach modelu apelacji pełnej, w którym etap postępowania przed Sądem II instancji jest dalszą częścią rozpoznawania tej samej sprawy , teoretycznie możliwym byłoby uzupełnienie tych braków , szczególnie w zakresie ustaleń faktycznych, w oparciu o które możliwą byłaby ocena roszczenia strony powodowej.

Tyle tylko , że zarówno ustalenia te jak i poprzedzająca je ocena dowodów, byłyby czynnościami , które w sprawie , po raz pierwszy , wykonywałby Sąd Apelacyjny jako Sąd II instancji. Sytuacja taka byłaby nie do pogodzenia z konstytucyjną zasadą dwuinstancyjności postępowania sądowego.

Tym bardziej, gdy weźmie się pod rozważenie , iż , co do zasady , ani ta ocena ani ustalenia faktyczne z uwagi na uregulowania dotyczące konstrukcji skargi kasacyjnej - szczególnego środka weryfikacji poprawności orzeczeń - nie mogą być przedmiotem oceny Sądu Najwyższego , w ramach jej rozpoznawania.

Podane przyczyny wykluczają taką możliwość.

Zasadniczym jednak uchybieniem Sądu I instancji , które decyduje o uznaniu , że oceniając roszczenie strony powodowej nie rozpoznał istoty sprawy , było nie odniesienie się w motywach orzeczenia ani do samego żądania ani do zarzutów pozwanego , którymi bronił się przed żądaniem banku.

Uznanie za nietrafne - z przyczyn wyżej wskazanych- stanowiska Sądu Okręgowego zgodnie z którym powódka nie dowiodła aby prowadziła postępowanie egzekucyjne wobec spółki (...) LTD , której prezesem zarządu był M. S. , w warunkach takich , kiedy motywy orzeczenia objętego kontrolą instancyjną wyczerpują się właśnie tylko i wyłącznie w nim, , powoduje , iż należy uznać ,że Sąd w zupełności nie tylko nie poczynił ustaleń ale i nie odniósł się , w ramach oceny prawnej do pozostałych przesłanek normatywnych od których spełnienia zależy przepisanie członkowi zarządu odpowiedzialności za zobowiązania spółki. Nie ocenił także którekolwiek z zarzutów M. S. , którymi bronił się przed żądaniem banku [wśród których nota bene nie było zarzutu nie prowadzenia uprzednio egzekucji przeciwko spółce]

Tego rodzaju zaniechanie po stronie Sądu decyduje o ocenie , iż nie zbadał on merytorycznej podstawy dochodzonego roszczenia jak również zaniechał zbadania i wyjaśnienia merytorycznych zarzutów pozwanego. Jest to sytuacja procesowa , która należy identyfikować z nierozpoznanie istoty sprawy , w rozumieniu art. 386 § 4 kpc.

Nieprawidłowość ta ma tak zasadnicze znaczenie i rangę z punktu widzenia przedmiotu sporu stron , szczególnie w sytuacji braku oceny dowodów i ustaleń faktycznych nie dokonanych przez Sąd I instancji , iż konieczne było uchylene wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania , na podstawie art. 386 §4 kpc w zw z art. 108 §2 kpc .

W na nowo prowadzonym postępowaniu Sąd I instancji :

- formalnie dopuści i przeprowadzi dotąd zgłoszone dowody o ile uzna ich przydatność dla ustaleń relewantnych z punktu widzenia rozstrzygnięcia ,

- dokonana ustaleń faktycznych,

- oceni roszczenie strony powodowej przez pryzmat przesłanek odpowiedzialności członka zarządu opisanych przez art. 299 §1 k.s.h. , konfrontując tę ocenę ze wszystkimi zarzutami , jakie przeciwstawił roszczeniu banku (...).

SSA Grzegorz Krężolek SSA Krzysztof Sobierajski SSA Elżbieta Uznańska